

Zarządzenie Nr 1231/2021
Prezydenta Miasta Włocławek
z dnia 13 kwietnia 2021 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji projektu uchwały Rady Miasta Włocławek w sprawie przyjęcia „Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemu i Łagodzenia Skutków Bezdomności na lata 2021 – 2025”.

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713, poz. 1378), art. 5 ust. 2 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057) oraz § 4 ust. 1 Uchwały Nr XLVI/227/10 Rady Miasta Włocławek z dnia 27 września 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji, zmienionej uchwałą Nr XII/141/11 Rady Miasta Włocławek z dnia 29 sierpnia 2011 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 2010 r. Nr 163, poz. 2081 oraz z 2011 r. Nr 233, poz. 2151),

zarządza się co następuje:

§ 1. Przeprowadzenie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz Miejską Radą Działalności Pożytku Publicznego we Włocławku, konsultacji projektu uchwały Rady Miasta Włocławek w sprawie przyjęcia „Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemu i Łagodzenia Skutków Bezdomności na lata 2021 – 2025”, stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2.1. Konsultacje zostaną przeprowadzone w terminie 13.04 - 4.05.2021 r. w następujących formach:

- 1) opinii, wydanej przez Miejską Radę Działalności Pożytku Publicznego,
- 2) wyrażenia opinii przez organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy.

2. Zgłoszenia wniosków i uwag do projektu uchwały, który stanowi załącznik 1 do niniejszego zarządzenia należy składać pisemnie na formularzu konsultacji, który stanowi załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia, do sekretariatu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku przy ul. Ogniowa 8/10 lub elektronicznie na adres: sekretariat@mopr.wloclawek.pl.

§ 3. Za przeprowadzenie konsultacji projektu ww. uchwały odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku.

§ 4. Wykonanie zarządzenia powierza się Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku.

§ 5. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się właściwemu w zakresie nadzoru Zastępcy Prezydenta Miasta.

§ 6. 1. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

2. Zarządzenie podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Włocławek a także oraz na stronie www.wloclawek.pl w zakładce organizacje pozarządowe, konsultacje projektów aktów prawa miejscowego, na tablicy informacyjnej Urzędu Miasta Włocławek oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku.

PREZYDENT MIASTA
[Podpis]
dr Marek Wojtkowski

sprawdzono pod
zgłosem

INSPEKTOR
[Podpis]
Jolanta Ordón

RAJCA PRAWNY

[Podpis]
Wiesława Komoszczyńska
Tel. 121 195

UZASADNIENIE

Obowiązek konsultowania projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych z radą działalności pożytku publicznego i organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057) wynika z art. 5 ust. 2 pkt 3 i 4 przywołanej ustawy.

Szczegółowy sposób oraz formę ich przeprowadzenia określa Uchwała Nr XLVI/227/10 Rady Miasta Włocławek z dnia 27 września 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji zmieniona uchwałą Nr XII/141/11 Rady Miasta Włocławek z dnia 29 sierpnia 2011 r.

Projekt uchwały w sprawie przyjęcia „Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemu i Łagodzenia Skutków Bezdomności na lata 2021 – 2025” , obejmuje zadania z zakresu sfery zadań publicznych, określone w art. 4 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, dlatego wymaga przeprowadzenia konsultacji.

ZASTĘPCA PREZYDENTA

Domitela Korbaczewska

INSPEKTOR

Marta Karbowska

DYREKTOR WYDZIAŁU

Ewelina Dynarska

Załącznik Nr 1 do
Zarządzenia Nr 123/2021
Prezydenta Miasta Włocławek
z dnia 13 kwietnia 2021 r.

Uchwała Nr .....
Rady Miasta Włocławek
z dnia .....

w sprawie przyjęcia „Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemu i Łagodzenia Skutków Bezdomności na lata 2021– 2025”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 713, poz. 1378), art. 12 pkt 11 w związku z art. 92 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920), art. 16b, art. 17 ust. 1, pkt 1 oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, poz. 2369)

uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Miejski Program Rozwiązywania Problemu i Łagodzenia Skutków Bezdomności na lata 2021 – 2025” w brzmieniu określonym w Załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Włocławek.

§ 3.1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

3.2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Włocławek.

UZASADNIENIE

Obowiązek opracowania „Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemu i Łagodzenia Skutków Bezdomności na lata 2021 – 2025” wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. „do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Projekt „Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemu i Łagodzenia Skutków Bezdomności na lata 2021 – 2025” został poddany konsultacjom z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

FORMULARZ KONSULTACJI

dotyczący projektu uchwały w sprawie przyjęcia „Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemu i Łagodzenia Skutków Bezdomności na lata 2021 – 2025”.

Informacja o zgłaszającym wnioski i uwagi do przedmiotu konsultacji:

Imię i nazwisko	
Nazwa organizacji	
Adres korespondencyjny	
Adres e-mail	
Telefon kontaktowy	
Faks	

1. Zgłaszane wnioski i uwagi do przedmiotu konsultacji:

L.p.	Nr str. dokumentu	Określenie części tekstu, do której odnosi się propozycja zmiany (nazwa, rozdział/podrozdział/cel/działanie)	Proponowane zmiany (treść)	Uzasadnienie
1.				
2.				
...				

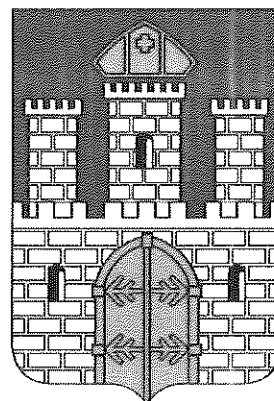
2. Inne wnioski i uwagi

Załącznik do
Uchwały Nr .....
Rady Miasta Włocławek
z dnia .....

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY RODZINIE
we Włocławku

**Miejski
Program**

**Rozwiązywania
Problemu i Łagodzenia Skutków
Bezdomności
na lata 2021 – 2025**

Włocławek, listopad 2020 rok

WPROWADZENIE

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem miejsca zamieszkania. W ujęciu psychologicznym oznacza stan egzystencji osoby nieposiadającej faktycznego miejsca zamieszkania, pozbawionej środków niezbędnych do zaspokojenia elementarnych potrzeb, trwale wykluczonej ze środowiska w wyniku rozpadu więzi społecznych i akceptującej swoją rolę społeczną. Osoba dotknięta bezdomnością nie jest w stanie samodzielnie jej zapobiec co wiąże się z poważnymi zaburzeniami psychicznego i społecznego funkcjonowania. Bezdomność warunkują przede wszystkim czynniki materialne, rodzinne, osobiste, zdrowotne, losowe i środowiskowe. Aby skutecznie minimalizować zjawisko bezdomności należy podjąć odpowiednie działania profilaktyczne z osobami zagrożonymi.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej za osobę bezdomną uważa się, za osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym, w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i nie zameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Problem bezdomności i zagrożenia nią dotyczy także mieszkańców miasta Włocławek, którzy z różnych przyczyn nie są w stanie zapewnić sobie schronienia. Mimo podejmowanych działań i przedsięwzięć na rzecz poprawy jakości życia, nadal są we Włocławku osoby dotknięte wykluczeniem społecznym oraz ubóstwem, a w konsekwencji bezdomnością. Osoby te potrzebują motywacji do podjęcia starań w kierunku zmiany swojej sytuacji życiowej oraz wsparcia w usamodzielnieniu i wyjściu z bezdomności. Z tego względu, aby zapewnić interdyscyplinarne działania profilaktyczne, interwencyjne, aktywizujące osoby doświadczające bezdomności w procesie usamodzielnienia, niezbędne jest wprowadzenie Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemu i Łagodzenia Skutków Bezdomności na lata 2021 – 2025, który stanowi kompleksowy plan działań na rzecz wspierania osób bezdomnych.

I. Podstawy prawne i spójność programu z dokumentami strategicznymi

Podstawą formułowania programów w zakresie przeciwdziałania i zwalczania bezdomności jest najważniejsza w Polsce ustawa Konstytucja RP. Zgodnie z zapisem art. 75: „Władze publiczne prowadzą politykę sprzyjającą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałają bezdomności, wspierają rozwój budownictwa socjalnego oraz popierają działania obywateli zmierzające do uzyskania własnego mieszkania”¹. Artykuł 67 Konstytucji RP reguluje dostęp obywateli do tzw. zabezpieczenia społecznego: „Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa”². Ogólne przepisy Konstytucji RP, znajdują swoje uszczegółowienie w konkretnych ustawach. Bezpośrednią podstawą prawną programu jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. „do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

² Tamże, art. 67 ust. 2. Art. 68 ust. 2 Konstytucji RP stanowi ponadto, że obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”³. Ustawa o pomocy społecznej jest najważniejszym instrumentem szczegółowo regulującym wsparcie dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. Określa ona zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń oraz zasady i tryb ich udzielania.

Wśród innych aktów prawnych, mających zastosowanie w realizacji programu wymienić należy:

- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, poz. 2023, poz. 2369, poz. 2400),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, z 2020 poz. 1492, z 2021 poz. 41)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218, poz. 956),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 2133, z 2021 poz. 11),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

„Miejski Program Rozwiązywania Problemu i Łagodzenia Skutków Bezdomności na lata 2021 - 2025” wpisuje się więc, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Włocławek.

II. Diagnoza

Diagnoza do programu została opracowana w oparciu o analizę dokumentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku, Schroniska dla Bezdomnych, Schroniska dla Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi i Ogrzewalni Caritas Diecezji Włocławskiej.

W dzisiejszych czasach problem bezdomności powinien być rozwiązywany nie tylko poprzez pomoc społeczną, ale przy współdziałaniu wielu instytucji i organizacji, które bezpośrednio związane są z tym zjawiskiem. Są to m.in. służba zdrowia, sąd, policja, odpowiednie wydziały Urzędu Miejskiego oraz organizacje pozarządowe. Wszystkie elementy systemu wsparcia, jakie zapewnia miasto Włocławek osobom bezdomnym, takie jak profilaktyka, interwencja oraz integracja i reintegracja są bardzo ważne.

Profilaktyka bezdomności to przede wszystkim działania skierowane do osób zalegających z opłatami czynszowymi, zagrożonych przemocą w rodzinie i uzależnionych. Wymiar interwencyjny, to świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej oraz pomoc w postaci noclegu i schronienia dla osób będących w potrzebie. Wymiar integracji, to umożliwienie osobom

---

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, poz. 2369).

bezdolnym uczestniczenia w programach i projektach z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej, a także wszelkiego rodzaju inicjatywach zmierzających do usamodzielnienia się osoby bezdomnej.

Koordinatorem wsparcia osób bezdomnych we Włocławku jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, zaś bezpośrednim wsparciem osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych zajmuje się Dział Pomocy Środowiskowej. Głównym podmiotem, działającym na rzecz osób bezdomnych jest Zespół ds. Pomocy Osobom Bezdomnym, który koordynuje i prowadzi działania skierowane do środowiska osób bezdomnych oraz udziela pomocy, a także współpracuje ze służbami miejskimi na rzecz przeciwdziałania i rozwiązywania problemu bezdomności.

1. System wsparcia osób bezdomnych

System wsparcia osób bezdomnych na terenie miasta Włocławek oparty jest na trzech filarach. Pierwszy filar to MOPR we Włocławku i jego rola jako podmiotu odpowiedzialnego za wykonywanie ustawowych zobowiązań gminy wobec osób bezdomnych. W ramach prowadzonych działań, obejmuje wsparciem osoby bezdomne przebywające na terenie miasta Włocławek. Wsparcie pracowników socjalnych obejmuje:

- udzielanie pomocy socjalnej
- kierowanie do placówek pomocowych,
- zawieranie kontraktów socjalnych,
- pomoc w wyrobieniu dokumentów,
- motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- aktywizację zawodową,
- pomoc w uzyskaniu ubezpieczenia zdrowotnego,
- pomoc w uregulowaniu zadłużeń,
- pomoc w usamodzielnieniu,
- motywowanie do złożenia wniosku o lokal socjalny,
- zachęcanie do odnowienia kontaktów z rodziną.

Drugim filarem jest system placówek udzielających schronienia, kierowanych przez organizacje pozarządowe. Na terenie miasta Włocławek schroniska dla osób bezdomnych prowadzi Caritas Diecezji Włocławskiej tj. Schronisko dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn – 175 miejsc, Schronisko dla Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi – 22 miejsca i Ogrzewalnię uruchamianą w okresie jesienno – zimowym – 15 miejsc.

Trzecim filarem są służby mundurowe – instytucje, których wkład i zaangażowanie są istotne w obszarze pomocy interwencyjnej i interwencji w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia.

System wsparcia dla osób bezdomnych na terenie miasta tworzą następujące podmioty:

- NGO (świadczące usługi dla osób bezdomnych – pomoc doraźna, placówki noclegowe),
- Służby mundurowe (Straż Miejska, Policja – w wymiarze interwencji),
- Jednostki ochrony zdrowia (w wymiarze pomocy interwencyjnej, leczenia uzależnień),
- Urząd Pracy (w wymiarze integracji – aktywizacja zawodowa),
- Klub Integracji Społecznej MOPR (w wymiarze reintegracji społeczno - zawodowej).

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku współdziała w zakresie profilaktyki problemu bezdomności, działań interwencyjnych oraz pracy z osobą bezdomną na rzecz jej wyjścia z bezdomności zarówno z instytucjami sektora publicznego, jak i z organizacjami pozarządowymi. Współpraca obejmuje następujące podmioty:

- Urząd Miasta Włocławek – Wydział Gospodarki Miejskiej Referat Lokalowy,
- Administracja Zasobów Komunalnych,
- Straż Miejska we Włocławku,
- Komenda Miejska Policji we Włocławku,
- Caritas Diecezji Włocławskiej i inne organizacje pozarządowe,
- Włocławskie poradnie terapii uzależnień od alkoholu i narkotyków,
- Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku,
- Zespół Służby Kuratorskiej Sądu Rejonowego we Włocławku.

Koordinacja i wspólne planowanie działań jest niezbędne do właściwego wykorzystania dostępnych zasobów na rzecz przeciwdziałania, łagodzenia skutków i trwałego wychodzenia z bezdomności. Współdziałanie w oparciu o te same cele, daje gwarancję osiągnięcia oczekiwanych rezultatów.

Wyniki analiz opartych o zebrane dane ilościowe i jakościowe pokazują, że system wsparcia osób bezdomnych powinien obejmować działania: profilaktyczne – zapobieganie bezdomności, interwencyjne i informacyjne skierowane do osób przebywających w miejscach niemieszkalnych, osłonowe – zaspokajające potrzebę schronienia, wyżywienia, pomocy lekarskiej, prawnej, psychologicznej i terapeutycznej, a także aktywizujące i wspierające, skierowane do osób podejmujących próbę wyjścia z bezdomności. Praca z osobami bezdomnymi powinna być oparta o narzędzia indywidualne dostosowane do diagnozy zasobów i pozwalające na kształtowanie ścieżki wsparcia adekwatne do potrzeb, z uwzględnieniem percepcji siebie i otoczenia.

Czas pozostawania w bezdomności i związane z nim zagrożenia efektami syndromu bezdomności zmusza do podjęcia pracy psychologicznej i terapeutycznej przed rozpoczęciem działań aktywizujących zawodowo. Dodatkowo zły stan zdrowia dużej części osób bezdomnych, ich wiek i czas pozostawiania w bezdomności skłaniają do skupienia się na działaniach w sferze osłonowej i reintegracji społecznej. Aktywizacja zawodowa w przypadku tych osób prowadzona jest z wykorzystaniem narzędzi oferowanych przez Klub Integracji Społecznej oraz Powiatowy Urząd Pracy. Osoby bezdomne wymagają także specjalistycznej pomocy, w tym pobytu w placówkach oferujących całodobową opiekę i przygotowujących do samodzielności w prawidłowym funkcjonowaniu np. mieszkania chronione - treningowe.

W zakresie działań interwencyjnych, głównie w miejscach niemieszkalnych, MOPR we Włocławku prowadzi stałą współpracę z Policją i Strażą Miejską. Co roku, przed okresem zimowym organizowane są spotkania, ze służbami mundurowymi, przedstawicielami służby zdrowia i Caritas Diecezji Włocławskiej, na którym omawiane są zasady współpracy w udzielaniu pomocy osobom bezdomnym w okresie zimowym, które z różnych powodów nie wyrażają zgody na umieszczenie w schronisku dla bezdomnych, a przebywają na terenie miasta w miejscach niemieszkalnych. Podejmowane działania skutkują tym, że na terenie miasta w okresie zimowym nie ma przypadków śmierci z powodu wychłodzenia.

System interwencji i monitoringu, dla jego większej spójności, wskazane jest rozważenie możliwości uzupełnienia o streetworkerów pracujących z osobami przebywającymi w miejscach

niemieszkalnych i o współdziałanie wszystkich służb publicznych. Wypracowanie zasad współpracy i przekazywanie informacji usprawniłoby działania, skracając czas podjęcia decyzji o ich kierunku. W celu podniesienia efektywności pracy socjalnej i optymalizacji działania pracowników MOPR Włocławek, zajmujących się osobami bezdomnymi, rozważyć należy zwiększenie liczby osób pracujących z tą grupą poprzez zatrudnienie asystentów osoby bezdomnej. W systemie pomocy osobom bezdomnym brakuje specjalizacji instytucjonalnej, w tym placówek oferujących oprócz schronienia terapię uzależnień. Ponadto do zapewnienia kompleksowości systemu brakuje włączenia do działań poradni zdrowia psychicznego, która odpowiadałaby za wsparcie osób bezdomnych zaburzonych i chorych psychicznie.

Proces reintegracji powinien sprzyjać wszechstronnemu rozwojowi człowieka i zmierzać w kierunku wprowadzenia go w świat wartości podstawowych. Procesy reintegracji oparte są na następujących zasadach: praca z osobą zamiast pracy na rzecz osoby, dostęp do informacji dla wszystkich uczestników procesu, przejrzystość działań oraz jednorodność języka komunikacji. Kolejnym istotnym warunkiem reintegracji jest zbudowanie konkretnej perspektywy poprawy sytuacji społeczno – zawodowej osób z grup wykluczonych oraz włączenie w pomoc osób, które pokonały swoje problemy i dzielą się swoim doświadczeniem z innymi (grupa wsparcia). Reintegracja wymaga również interdyscyplinarnego podejścia polegającego na zintegrowaniu wielu dziedzin, takich jak: pomoc społeczna, edukacja, kultura, sport, polityka zatrudnienia, religia, gospodarka, mieszkalnictwo, ekonomia społeczna. Zintegrowanie polityki odzwierciedlają holistyczną koncepcję rozwoju człowieka uwzględniającą rozwój funkcji intelektualnych, emocjonalnych, społecznych, zawodowych i życiowych.⁴ Organizacja procesu reintegracji społecznej i zawodowej powinna zostać oparta nie tylko o zasoby własne MOPR we Włocławku, ale także o współpracę z podmiotami prowadzącymi działania w tym zakresie, którymi objęte mogą być osoby bezdomne z terenu miasta Włocławek. Zapewnienie kompleksowości systemu wsparcia również na ostatnim etapie pracy z osobą bezdomną – w fazie usamodzielniania wymaga stworzenia zasobu lokalowego w gestii MOPR lub organizacji pozarządowej (kontraktowanie zadania), z którego pochodziłyby mieszkania chronione – treningowe dla osób wychodzących z bezdomności, monitorowane przez asystenta osoby bezdomnej lub pracownika socjalnego dla osób bezdomnych realizujących założenia Indywidualnego Programu Wychodzenia z Bezdomności.

2. Działania profilaktyczne.

Trudna sytuacja materialna spowodowana brakiem środków na utrzymanie w wyniku bezrobocia, choroby, czy innych czynników dezorganizujących możliwość wywiązywania się ze zobowiązań finansowych, w tym opłacania czynszu, doprowadza do powstawania zadłużeń, a w konsekwencji do utraty mieszkania i bezdomności. Osoby te mogą liczyć na wsparcie w formie dopłat do czynszu. W 2018 r. ta forma pomocy objęto 1.603 gospodarstwa domowe na łączną kwotę 2.500.867,00 zł. W 2019 r. pomocą objęto 1.427 gospodarstw domowych na kwotę 2.195.535,00 zł. W I półroczu 2020 r. pomoc przyznano 1.133 gospodarstwom domowym na kwotę 1.025.646,00 zł. Przyznane dodatki mieszkaniowe przekazano różnym administratorom i tak: w 2018 r. 43% stanowiły lokale spółdzielcze, 25% zasoby mieszkaniowe miasta, a 17% budynki prywatne. W 2019 r. lokale spółdzielcze stanowiły 40%, zasoby miasta 28%, a prywatne budynki mieszkalne 17%. W I półroczu 2020 r. pomoc przyznano 1.427 gospodarstwom domowym na kwotę

---

⁴ Podręcznik. Model gminny standard wychodzenia z bezdomności. Red. Rafał Stenka, Piotr Olech, Łukasz Browarczyk. Gdańsk 2017, s. 31

1.025.646,00 zł do mieszkań w zasobie spółdzielczym 40%, w zasobie miasta 29%, a budynki prywatne 16% ogółu środków na dofinansowanie do czynszu.

Realizowana przez MOPR pomoc rodzinom w trudnych warunkach materialnych nie zawsze okazywała się wystarczająca. Wiele wrocławskich rodzin nadal zalegało z opłatami doprowadzając do wszczynania procedury eksmisyjnej. Mając na uwadze przeciwdziałanie eksmisyjom Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, Administracją Zasobów Komunalnych oraz jednostkami samorządowymi Urzędu Miasta w 2016 r. wdrożył pilotażowo program „Oddłużenie”, który od 2017 r. realizowany jest corocznie.

Głównym celem programu jest pomoc rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, zagrożonym utratą mieszkania w związku z zaległościami w opłatach czynszowych, utrzymanie osób i rodzin w środowisku zamieszkania oraz zapobieganie eksmisyjom i bezdomności. Istotne jest, że cel ten ma zostać osiągnięty nie poprzez wsparcie pasywne (wypłatę świadczeń), lecz poprzez aktywizację zawodową. Osoby zakwalifikowane do programu były zobowiązane, poprzez zapewnioną pracę w ramach robót publicznych, do przekazywania części wynagrodzenia za pracę na poczet zadłużenia czynszowego.

Efekty finansowe programu uzyskane w latach 2018 – I półrocze 2020:

Okres realizacji programu:

- styczeń – grudzień 2018 r.

- I edycja – uczestniczyło 19 osób i na konto AZK wpłynęło 29.746,98 zł,
- II edycja – uczestniczyło 13 osób i na konto AZK wpłynęło 22.380,47zł,

Łącznie uczestniczyły 32 osoby, kwota wpłat 52.127,45 zł.

- styczeń –grudzień 2019 r.

- I edycja – uczestniczyło 13 osób i na konto AZK wpłynęło : 23.440,63 zł,
- II edycja – uczestniczyło 14 osób i na konto AZK wpłynęło : 24.283,28 zł,

Łącznie uczestniczyło: 27os., kwota wpłat 47.723,91 zł.

W I edycji 2020 r. realizacja w okresie od II 2020 r. do VII 2020 r. pracowało łącznie (w różnych okresach zatrudnieniowych) 13 osób. Na konto AZK wpłynęło 24.740,51 zł w ramach spłaty zadłużenia czynszowego.

W związku z faktem, że powyższy program obejmował jedynie rodziny z problemem bezrobocia ograniczając szerszy udział osób zadłużonych do tych, które są zarejestrowane w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne oraz sygnałami beneficjentów pomocy społecznej zainteresowanych odpracowaniem zadłużenia opracowano i wdrożono nowy program.

Pilotażowy Program „Wolontariat szansą na oddłużenie” realizowany od miesiąca października do grudnia 2019 r., który następnie został przyjęty uchwałą Rady Miasta Wrocław do realizacji jako Wieloletni Program „Wolontariat szansą na oddłużenie”. Program adresowany był do rodzin i osób, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, zagrożonych utratą mieszkania w związku z zaległościami w opłatach czynszowych. Celem programu było zapobieganie eksmisyjom oraz bezdomności osób i rodzin, które poprzez pracę wolontarystyczną chciały spłacić zadłużenie z tytułu czynszu, odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu, opłat niezależnych od wynajmującego, odsetek i kosztów postępowania sądowo-egzekucyjnego oraz powrócić do aktywności zawodowej i społecznej. W programie udział wzięli najemcy lub byli najemcy lokali komunalnych, którzy posiadali co najmniej 3-miesięczne zadłużenie z tytułu czynszu. Z programu mogli również skorzystać członkowie rodzin lub najbliższe pełnoletnie osoby współodpowiedzialne za zadłużenie. Cele programu:

- doprowadzenie do zmniejszenia istniejącego zadłużenia wobec Gminy Miasto Wrocław powstałego w związku z korzystaniem z lokalu mieszkalnego poprzez spełnienie świadczenia innego niż określone pierwotnie w umowie najmu lokalu;

- zapobieganie bezdomności i degradacji społecznej;
- wzmocnienie osoby (rodziny) i jej zdolności do samodzielnego pokonywania trudności życiowych;
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i utrzymania w środowisku zamieszkania;
- zwiększenie motywacji do podnoszenia kwalifikacji i aktywnego poszukiwania zatrudnienia;
- pozyskiwanie i przygotowywanie wolontariuszy do pracy na rzecz środowiska lokalnego.

W 2019 r. do pilotażu programu przystąpiło 37 uczestników, którzy podjęli nieodpłatną pracę w instytucjach miejskich i wypracowano łącznie 4,61,5 godziny, zmniejszając zadłużenie czynszowe na łączną kwotę 43.615,00 zł. W 2020 r. do programu przystąpiło 36 osób. Aktualnie realizowane są 2 programy które umożliwiają osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej zmniejszenie zadłużenia lub jego odpracowanie.

3. Struktura wsparcia osób bezdomnych

Określenie ogólnej liczby osób bezdomnych jest trudne, albowiem posiada ona dwie składowe: mierzalną – możliwą do wyliczenia w oparciu o prowadzoną dokumentację dotyczącą osób bezdomnych, szacunkową – dotyczącą osób bezdomnych nie ubiegających się o pomoc. Na terenie miasta szacuje się, że przebywa około 300 osób bezdomnych, których ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały było miasto Włocławek. Nie wszystkie osoby bezdomne zgłaszają się o pomoc. Wiele osób bezdomnych żyje w przestrzeni publicznej. Są to na ogół osoby bezdomne z wyboru, które odrzuciły obowiązujące normy społeczne, realizując wybrany przez siebie styl życia lub osoby uzależnione od alkoholu. Wiele z nich to osoby głęboko uzależnione z niewielkimi szansami na wyjście z nałogu. Większość z tych osób nie podejmuje nawet prób leczenia. Nie zależy im na zmianie trybu życia. W placówkach na ogół znajdują schronienie na krótko, ponieważ nie są w stanie zachować abstynencji, która jest warunkiem pobytu w schronisku. Tylko nieliczni podejmują skuteczne leczenie i terapię.

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych to jeden z podstawowych aspektów pomocy osobom bezdomnym. Podstawowe formy zapewnienia wsparcia to schronienie i gorący posiłek. Większość osób bezdomnych korzystała w ciągu roku z wielu form pomocy jednocześnie, poza schronieniem otrzymują także, pomoc finansową (zasiłki stałe, okresowe, celowe). Podkreślić należy, że nie wszystkie osoby bezdomne przebywały w schronisku dla bezdomnych. Poniższa tabela przedstawia główne formy pomocy dla osób bezdomnych w latach 2018 – pierwsze półrocze 2020 finansowane przez MOPR we Włocławku.

Tabela 1. Struktura przyznanych form pomocy dla osób bezdomnych w latach 2018-2020

Formy pomocy	2018		2019		I półrocze 2020	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
zasiłek okresowy	17	114	17	99	9	85
zasiłek stały	6	29	5	46	5	33
Świadczenia zdrowotne	6	39	5	46	5	33

pobyt w schronisku	25	168	26	187	21	153
obiady w Miejskiej Jadłodajni	17	166	21	136	19	120
Ogółem	238		228		189	

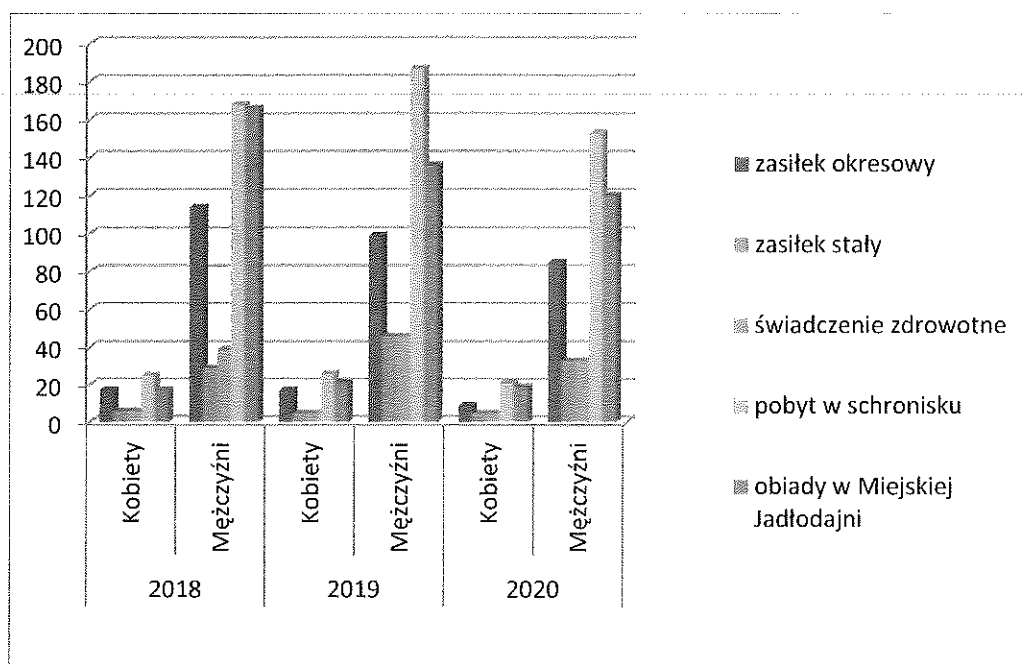
Źródło: Dane MOPR we Włocławku

W roku 2018 pomocy udzielono pomocy 238 osobom bezdomnym, w tym 26 kobietom oraz 212 mężczyznom. Dominującą formą pomocy była pomoc w formie schronienia, skorzystało z niej ogółem 193 osoby, w tym 168 mężczyzn oraz 25 kobiet. Wśród dominujących form pomocy osobom bezdomnym była także pomoc w formie gorącego posiłku - obiadów w Miejskiej Jadłodajni we Włocławku. Z tej formy pomocy skorzystały ogółem 183 osoby, w tym 166 mężczyzn oraz 17 kobiet. Osoby bezdomne zwracały się także z prośbą o przyznanie pomocy finansowej. Pomocą finansową w formie zasiłku okresowego objęto ogółem 131 osób, w tym 114 mężczyzn i 17 kobiet, a z pomocy w formie zasiłku stałego korzystało ogółem 35 osób, w tym 29 mężczyzn oraz 6 kobiet. Pomocą w formie potwierdzenia prawa do świadczeń zdrowotnych objęto ogółem 45 osób, w tym 39 mężczyzn oraz 6 bezdomnych kobiet.

W roku 2019 pomocą objęto 228 osób bezdomnych, w tym 195 mężczyzn oraz 33 kobiety. Wśród tych osób znaczna większość, a mianowicie 187 mężczyzn oraz 26 kobiet, objęto pomocą w formie pobytu w schronisku dla osób bezdomnych, a 136 mężczyznom i 21 kobietom zapewniono pomoc w formie obiadów w Miejskiej Jadłodajni we Włocławku. Pomocą w formie zasiłku okresowego objęto 99 mężczyzn i 17 kobiet, a 46 mężczyzn oraz 5 kobiet bezdomnych korzystało z pomocy w formie zasiłku stałego, natomiast potwierdzenie prawa do świadczeń zdrowotnych uzyskało ogółem 51 osób bezdomnych, w tym 46 mężczyzn oraz 5 kobiet.

W I półroczu 2020 r. liczba osób bezdomnych korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku wynosiła ogółem 189 osób, w tym 165 mężczyzn oraz 24 kobiety. Wśród tych osób 153 mężczyznom i 21 kobietom zapewniono pomoc w formie pobytu w schronisku, a gorący posiłek w Miejskiej Jadłodajni zapewniono 120 mężczyznom i 19 kobietom. Natomiast z pomocy w formie zasiłku okresowego korzystały ogółem 94 osoby bezdomne, w tym 85 mężczyzn i 9 kobiet, z pomocy w formie zasiłku stałego korzystało 33 mężczyzn i 5 kobiet, potwierdzenie prawa do świadczeń zdrowotnych uzyskało 33 mężczyzn i 5 kobiet.

Wykres 1. Główne formy pomocy osobom bezdomnym w latach 2018-2020

Poza wyżej wymienionymi formami pomocy w 2018 r. 5 osób bezdomnych zostało umieszczonych w domach pomocy społecznej, w 2019 r. dom pomocy społecznej zapewniono 4 osobom bezdomnym, a 2 osobom bezdomnym w I półroczu 2020 r.

Tabela 2. Struktura wieku osób bezdomnych w latach 2018-2020

wiek	2018		2019		2020	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
20-30	1	22	5	16	3	10
31-40	7	32	8	30	8	32
41-50	7	49	8	44	5	40
51-60	8	58	8	53	8	42
61-70	3	51	4	52	0	41
Ogółem	26	212	33	195	24	165
Łącznie	238		228		189	

Źródło: Dane własne MOPR we Włocławku

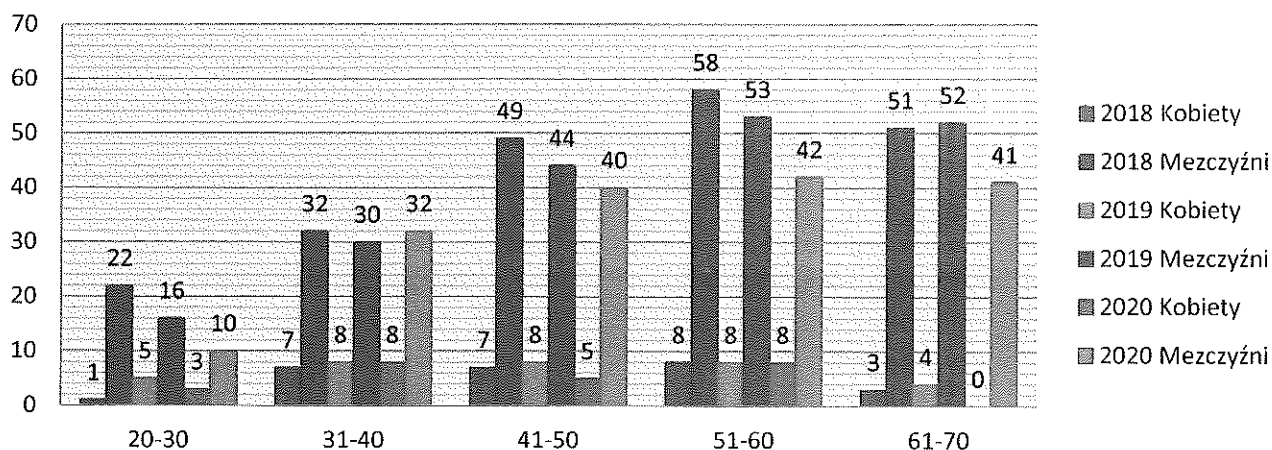
Jak wynika z powyższej tabeli w roku 2018 wśród osób bezdomnych korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku dominowały osoby w przedziale wiekowym 51-60 lat, łącznie stanowiły grupę 66 osób, w tym 58 mężczyzn i 8 kobiet. Najmniej liczną grupę wiekową stanowiły osoby bezdomne w przedziale wiekowym 20-30 lat. W 2018 roku w tej grupie znalazło się 22 mężczyzn i 1 kobieta. W przedziale wiekowym 31-40 lat, było 32 mężczyzn i 7 kobiet, w przedziale wiekowym między 41, a 50 rokiem życia było 49 mężczyzn i 7 kobiet, a w przedziale wiekowym 61-70 było 51 mężczyzn i 3 kobiety.

W roku 2019 także osoby w przedziale wiekowym 51-60 stanowili najliczniejszą grupę wiekową. Ta grupa wiekowa liczyła 53 mężczyzn oraz 8 kobiet. Najmniej liczną stanowiły osoby w przedziale wiekowym 20-30 lat, wśród nich 16 mężczyzn i 5 kobiet.

W 2020 roku utrzymuje się opisana wyżej tendencja wiekowa wśród osób bezdomnych korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku. Nadal najwięcej

osób bezdomnych jest w grupie wiekowej 51-60, a mianowicie 42 mężczyzn i 8 kobiet. Najmniejszą grupę osób bezdomnych stanowiły osoby z grupy wiekowej 20-30 lat. W grupie tej było 10 mężczyzn i 3 kobiety. Prawidłowość tę obrazuje poniższy wykres.

Wykres 2. Struktura wieku osób bezdomnych w latach 2018-2020

Z analizy danych wynika, że osoby bezdomne posiadają stosunkowo niskie wykształcenie. W 2018 r. 43,27% osób bezdomnych posiadało wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne, w 2019 r. wskaźnik ten wynosił 32,46%, a w I półroczu 2020 r. kształtował się na poziomie 37,04%. Niskie wykształcenie utrudnia proces readaptacji społeczno – zawodowej, gdyż stanowi istotną barierę w podjęciu zatrudnienia i zmniejsza szansę na poprawę funkcjonowania społecznego.

Tabela 3. Struktura wykształcenia osób bezdomnych w latach 2018-2020 r.

wykształcenie	2018		2019		2020	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Wyższe	0	2	0	3	0	1
Średnie	3	23	4	27	3	19
Zawodowe	8	99	11	109	7	78
Podstawowe	12	81	13	36	11	60
Gimnazjalne	3	5	3	13	2	5
brak wykształcenia	0	2	2	7	1	2

Źródło: Dane własne MOPR we Włocławku

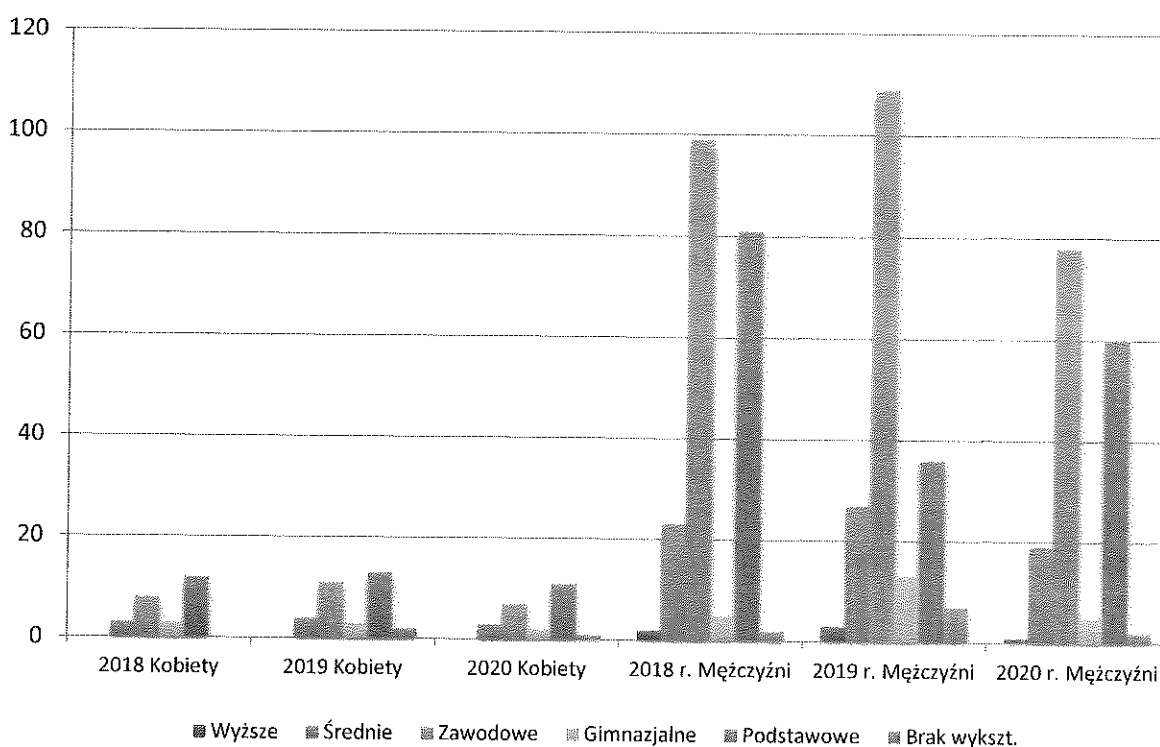
Powyższa tabela przedstawia poziom wykształcenia osób bezdomnych, które korzystały z pomocy MOPR Włocławek w latach 2018-2020. Jak wynika z danych osoby bezdomne posiadają stosunkowo niskie wykształcenie, głównie zasadnicze zawodowe oraz podstawowe. Wśród osób bezdomnych wykształcenie zawodowe w 2018 r. posiadało 8 kobiet i 99 mężczyzn, a w 2019 r. było w tej grupie 11 kobiet i 109 mężczyzn, natomiast w 2020 r. grupa ta liczyła 7 kobiet i 78 mężczyzn. Kolejną pod względem liczebności jest grupa osób z wykształceniem podstawowym, która stanowi 11 kobiet i 60 mężczyzn.

Na uwagę zasługuje fakt, że osoby bezdomne bez wykształcenia stanowią niewielki odsetek tej grupy społecznej. W 2018 r. były to tylko 2 osoby bezdomne bez wykształcenia (2 mężczyźni), ale w 2019 r. było już 5 osób, w tym 2 kobiety i 3 mężczyzn, natomiast w I półroczu 2020 roku 3 osoby, w tym 1 kobieta i 2 mężczyźni.

Warto także zwrócić uwagę, iż wśród osób bezdomnych znajdują się także osoby z wykształceniem wyższym. Osoby z wykształceniem wyższym stanowią najmniejszy odsetek tej populacji. W 2018 r. wykształcenie wyższe posiadało 2 mężczyźni, w 2019 3 mężczyźni, a w pierwszej połowie 2020 r. odnotowano 1 osobę bezdomną legitymującą się wykształceniem wyższym.

Strukturę wykształcenia bezdomnych kobiet oraz mężczyzn w poszczególnych latach trafnie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych w latach 2018 – 2020

Tryb życia prowadzony przez osoby bezdomne powoduje występowanie różnych dysfunkcji zdrowotnych prowadzących do niepełnosprawności. Wśród osób bezdomnych w 2018 r. 43,69 % osób posiadało orzeczony stopień niepełnosprawności, w 2019 r. wskaźnik ten wynosił 45,61 %, a w I półroczu 2020 r. kształtował się na poziomie 45,50%.

Tabela 4. Struktura niepełnosprawności wśród osób bezdomnych w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
--	------	------	------

Stopień niepełnosprawności	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
znaczny	2	11	2	7	3	6
umiarkowany	9	54	9	55	7	43
lekki	0	28	1	30	1	26
Ogółem	11	93	12	92	11	75

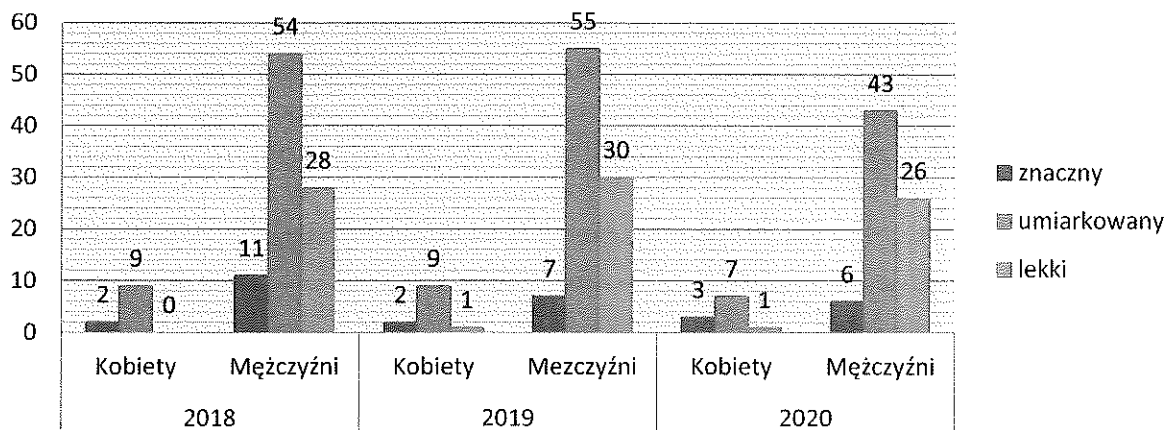
Źródło: Dane własne MOPR we Włocławku

W 2018 r. wśród osób bezdomnych 43,69 % stanowiły osoby posiadające orzeczonego stopień niepełnosprawności. Największy odsetek stanowiły osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 63 osoby (9 kobiet i 54 mężczyzn), najmniejszy natomiast ze znacznym stopniem niepełnosprawności 13 osób (11 mężczyzn i 2 kobiety), natomiast wśród osób z lekkim stopniem niepełnosprawności było 28 mężczyzn.

W roku 2019 r. grupa osób niepełnosprawnych stanowiła 45,61 %, ogółu osób bezdomnych, w tym znaczny stopień niepełnosprawności posiadało 7 mężczyzn i 2 kobiety, umiarkowany stopień niepełnosprawności posiadało 55 mężczyzn i 9 kobiet, oraz 30 mężczyzn i 1 kobieta posiadało lekki stopień niepełnosprawności.

W I półroczu 2020 r. osoby niepełnosprawne stanowiły 45,50 %. Wśród niepełnosprawnych osób bezdomnych 3 kobiety i 6 mężczyzn posiadało znaczny stopień niepełnosprawności, 7 kobiet i 43 mężczyzn umiarkowany stopień niepełnosprawności, a 1 kobieta i 26 mężczyzn legitymowało się lekkim stopniem niepełnosprawności.

Wykres 4. Struktura niepełnosprawności wśród osób bezdomnych w latach 2018-2020

Spośród wszystkich osób bezdomnych korzystających z pomocy MOPR we Włocławku w 2018 r. zanotowano 15 zgonów, w tym 4 kobiety i 11 mężczyzn, w 2019 r. odnotowano 23 zgony, w tym 22 mężczyzn i 1 kobieta, a w pierwszej połowie 2020 r. odnotowano 3 zgony, w tym 2 mężczyzn i 1 kobieta.

Wnioski z diagnozy:

1. Przeciwdziałanie bezdomności wymaga skoordynowanej i wielowymiarowej współpracy wszystkich podmiotów, działających na rzecz osób bezdomnych.
2. Należy kontynuować działania profilaktyczne, interwencyjne jak i aktywizujące i wspierające osoby bezdomne do zmiany sytuacji życiowej i wyjścia z bezdomności.
3. Instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe powinny wypracować wspólny model współpracy, w ramach którego uzupełniałyby się wzajemnie w podejmowanych działaniach na rzecz osób bezdomnych.
4. Biorąc pod uwagę fakt, iż osoby bezdomne z terenu miasta Włocławek są częstokroć osobami długotrwale bezdomnymi pomoc w rozwiązywaniu ich problemów i wsparcie w dążeniu do zmiany sytuacji życiowej powinna skupić się w pierwszej kolejności na pracy psychologicznej i próbie zmiany dysfunkcyjnych mechanizmów, które są głęboko zakorzenione w osobach, borykających się z problemem bezdomności.
5. Proces usamodzielnienia bezdomnych to także ich wieloaspektowa reintegracja społeczna i zawodowa, w związku z powyższym należy zwiększyć liczbę instrumentów aktywizacji społeczno – zawodowej kierowanej do osób bezdomnych oferowana przez Klub Integracji Społecznej i Powiatowy Urzędu Pracy.
6. Zwiększenie liczby rodzin współpracujących z pracownikiem socjalnym w oparciu o kontrakt socjalny lub Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności.
7. Kwestią do rozważenia pozostaje nadal zatrudnienie streetworkerów i asystenta osoby bezdomnej jako czynnika uszczelniającego system wsparcia dla osób bezdomnych.
8. Kwestią do rozważenia pozostaje w dalszym ciągu brak na terenie miasta placówek, oferujących schronienie dla osób bezdomnych tj. noclegowni i mieszkań chronionych - treningowych.

III. Założenia programowe

Cel główny programu

Zmniejszenie skali zjawiska wykluczenia społecznego osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

Cele szczegółowe

1. Zwiększenie działań profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie bezdomności.
2. Poprawa dostępu do wsparcia osłonowego.
3. Zwiększenie dostępu do instrumentów aktywizacji osób bezdomnych.
4. Poprawa spójności i jakości systemu wsparcia osób bezdomnych.

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie działań profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie bezdomności				
Zadania	Wskaźniki	Realizator	Okres realizacji	Źródło finansowania
Pomoc prawna w zakresie prawa lokalowego.	Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa prawnego,	MOPR NGO	2021-2025	MOPR - środki własne NGO - środki własne
Realizacja programów wspierających odpracowywanie zadłużeń czynszowych	Liczba programów, Liczba uczestników programów,	UM Włocławek MOPR	2021-2025	Budżet miasta
Realizacja świadczeń w formie dodatku mieszkaniowego i energetycznego	Liczba osób, które otrzymały dodatki mieszkaniowe,	MOPR	2021-2025	MOPR - środki własne
Przyznanie lokali socjalnych z zasobów gminy – zwiększenie mieszkań socjalnych	Liczba osób, które otrzymały lokal socjalny,	UM Włocławek	2021-2025	Budżet miasta
Prowadzenie monitoringu sytuacji osób zagrożonych eksmisją, żyjących w trudnych warunkach.	Liczba osób zagrożonych eksmisją Liczba osób żyjących w trudnych warunkach	AZK MOPR	2021-2025	AZK środki własne MOPR - środki własne
Cel szczegółowy 2. Poprawa dostępu do wsparcia osłonowego				
Prowadzenie monitoringu przebywania osób bezdomnych miejscach niemieszkalnych w przestrzeni publicznej.	Liczba podjętych interwencji	Straż Miejska MOPR	2021-2025	Straż Miejska środki własne MOPR środki własne
Zapewnienie możliwości dokonania zabiegów higienicznych oraz zapewnienie odzieży	Liczba osób objętych pomocą	UM Włocławek Caritas Diecezji Włocławskiej	2021-2025	UM Włocławek Środki własne
Zapewnienie świadczeń zdrowotnych osobom bezdomnym.	Liczba osób objętych pomocą	MOPR	2021-2025	MOPR Środki budżetu państwa
Zapewnienie schronienia w schronisku lub ogrzewalni	Liczba osób przebywających w schronisku	MOPR UM Włocławek	2021-2025	UM Włocławek Środki własne

	Liczba osób przebywających w ogrzewalni			
Zapewnienie gorącego posiłku	Liczba osób objętych pomocą	MOPR	2021-2025	MOPR Środki własne Budżet państwa
Zapewnienie pomocy finansowej	Liczba osób objętych pomocą	MOPR	2021-2025	MOPR Środki własne Budżet państwa
Prowadzenie terapii uzależnień dla osób bezdomnych	Liczba osób objętych terapią	Poradnie Terapii Uzależnień	2021-2025	
Cel szczegółowy 3. Zwiększenie dostępu do instrumentów aktywizacji osób bezdomnych				
Prowadzenie działań zachęcających osoby bezdomne do zmiany stylu życia i pobytu w schronisku dla osób bezdomnych	Liczba osób, które w wyniku działań zgłosiła się do schroniska	Straż Miejska MOPR	2021-2025	Straż Miejska środki własne MOPR środki własne
Prowadzenie pracy socjalnej metodą kontaktów socjalnych	Liczba osób bezdomnych realizujących kontrakt socjalny	MOPR	2021-2025	MOPR Środki własne
Zapewnienie poradnictwa i szkoleń podnoszących kompetencje społeczne	Liczba warsztatów Liczba osób objętych warsztatami	MOPR - KIS	2021-2025	MOPR Środki własne
Zapewnienie poradnictwa i szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe	Liczba warsztatów Liczba osób objętych warsztatami Liczba osób, które podjęły zatrudnienie	MOPR – KIS PUP	2021-2025	MOPR Środki własne PUP środki własne
Wsparcie psychologiczne osób bezdomnych uwzględniające przyczyny i efekty syndromu bezdomności	Liczba osób objętych wsparciem	MOPR	2021-2025	MOPR Środki własne NGO
Podtrzymywanie efektów terapeutycznych po leczeniu stacjonarnym lub szpitalnym	Liczba osób objętych wsparciem	MOPR	2021-2025	MOPR Środki własne NGO

Cel szczegółowy 4. Poprawa skuteczności, spójności i jakości systemu wsparcia osób bezdomnych.				
Zwiększenie skuteczności systemu współpracy podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem bezdomności.	Liczba wspólnych działań podejmowanych na rzecz osób bezdomnych Liczba porozumień o współpracy	Straż Miejska Policja MOPR Placówki służby zdrowia	2021-2025	Realizatorzy w ramach zadań statutowych
Rozwój mieszkań chronionych – treningowych – kształtujących umiejętności samodzielnego zamieszkiwania	Liczba mieszkań chronionych – treningowych Liczba osób objętych wsparciem	MOPR NGO UM Włocławek	2021-2025	UM Włocławek
Dostosowanie istniejących placówek do obowiązujących standardów	Liczba mieszkań chronionych – treningowych Liczba osób objętych wsparciem Liczba osób, które otrzymały mieszkanie	MOPR NGO UM Włocławek	2021-2025	UM Włocławek
Wdrażanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy osobom bezdomnym	Liczba osób bezdomnych objętych nowymi formami pomocy	MOPR NGO UM Włocławek	2021-2025	UM Włocławek MOPR środki własne

III. Monitoring i ewaluacja

Monitoring programu prowadzony będzie na bieżąco w trakcie wykonywania zadań. Sprawozdanie z realizacji programu zostanie przedłożone Radzie Miasta po zakończeniu działań realizowanych w ramach programu.

IV. Finansowanie programu

Działania prowadzące do osiągnięcia celów w programie, będą finansowane w ramach posiadanych przez podmioty realizujące zadania własnych środków budżetowych.

V. Zakończenie

Skuteczna polityka społeczna i pomoc osobom bezdomnym to nie zwiększanie budżetów gmin na doraźne działania, ale programy, które nastawione są na aktywizację zawodową i społeczną osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. Istnieje grupa osób bezdomnych szczególnie starszych i schorowanych, która prawdopodobnie nie znajdzie zatrudnienia. Dla tych osób konieczne będzie utworzenie schronisk dla niepełnosprawnych zapewniających pomoc w samodzielnej egzystencji.

Jednakże większość osób bezdomnych można i należy aktywizować, pamiętając o tym, że jest to proces bardzo trudny i długotrwały. Szansą w tym względzie jest m.in. zwiększenie dostępności do aktywnych form integracji społecznej, zawodowej oraz rozwój infrastruktury pomocowej umożliwiającej trenowanie samodzielności poprzez tworzenie mieszkań chronionych – treningowych.

Istotnym elementem skutecznego wspierania osób bezdomnych jest wykwalifikowana kadra. Osoba udzielająca pomocy człowiekowi znajdującemu się w skrajnej sytuacji życiowej powinna swoim oddziaływaniem wzmacniać jego godność i poczucie wartości, rozwijać w nim zdolność do ponoszenia odpowiedzialności za siebie i innych ludzi, szanować jego wolę i tworzyć warunki do dokonywania wolnych wyborów, kreować człowieka samodzielnego i twórczo rozwiązującego swoje problemy⁵.

Opracowanie:
Zespół ds. Pomocy Osobom Bezdomnym MOPR

---

⁵ Podręcznik. Model gminny standard wychodzenia z bezdomności. Red: Rafał Stenka, Piotr Olech, Łukasz Browarczyk. Gdańsk 2014, str. 15

Aneks 1

Spis tabel i wykresów:

1. Tabela 1. Struktura przyznanych form pomocy dla osób bezdomnych w latach 2018-2020 ... 9
2. Tabela 2. Struktura wieku osób bezdomnych w latach 2018-2020 10
3. Tabela 3. Struktura wykształcenia osób bezdomnych w latach 2018-2020 r. 11
4. Tabela 4. Struktura niepełnosprawności wśród osób bezdomnych w latach 2018-2020 13
5. Wykres 1. Główne formy pomocy przyznawane osobom bezdomnym w latach 2018-2020 .. 10
6. Wykres 2. Struktura wieku osób bezdomnych w latach 2018-2020 11
7. Wykres 3. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych w latach 2018 – 2020 12
8. Wykres 4. Struktura niepełnosprawności wśród osób bezdomnych w latach 2018-2020 13